

Μελετώντας το βιβλίο της Γραμματικής Ε & Στ' Δημοτικού

Μελετώ τις σελίδες που βλέπω στις
εικόνες και συμπληρώνω τα κείμενα.

β. Ρήματα μεταβατικά και αμετάβαρα

Τα ρήματα που δηλώνουν ότι το υποκείμενο (συνήθως εκείνα που λήγουν σε -ω, αλλά όχι μόνο αυτά) συνοδεύονται από ένα ή μια ονοματική φράση που μας δείχνει σε ποιον η ενέργεια που δηλώνουν.

Το ουσιαστικό αυτό λέγεται του ρήματος, είναι σε πτώση και το βρίσκουμε αν απαντήσουμε την ερώτηση «» (βλ. ενότητα 16.1).

Ο Ορέστης φίλησε τη Μαρία.

Ποια φίλησε ο Ορέστης; .

139

Τα ενεργητικά ρήματα που παίρνουν αντικείμενο λέγονται , επειδή η ενέργειά τους μεταβαίνει σε έναν άνθρωπο, ζώο ή πράγμα.

Προσοχή όμως. Μερικά μεταβατικά ρήματα παίρνουν δύο αντικείμενα. Αυτά λέγονται ρήματα. Τα δύο αντικείμενά τους τα ονομάζουμε (σε πτώση) και αντικείμενο (σε πτώση ή με Προθετική Φράση, βλ. ενότητα 16.2 Γ):

Ο ταχυδρόμος έδωσε ένα δέμα στη μητέρα / της μητέρας.

δίπτωτο
ρήμα αντικείμενο αντικείμενο

140

Υπάρχουν και ενεργητικά ρήματα που δεν παίρνουν αντικείμενο, γιατί η ενέργειά τους δε μεταβαίνει σε κάποιον άνθρωπο, ζώο ή πράγμα. Αυτά τα λέμε .

Ο Ορέστης *τρέχει*.

Ο Βρασίδης *ροχαλίζει*.

Συνδετικά λέμε τα ρήματα που το υποκείμενο της πρότασης (για το υποκείμενο βλ. ενότητα 16.1) με κάποια άλλη φράση, που ονομάζεται . Αυτή η φράση φανερώνει μια ιδιότητα ή ένα χαρακτηριστικό που έχει το .

Ο Βρασίδης **έγινε** επιστήμονας.
Η Αγγελίνα **είναι** έξυπνη.

140

3. Κατηγορούμενα του ρήματος: Δίνουν μια στο υποκείμενο και ακολουθούν πάντα ένα συνδετικό ρήμα (βλ. ενότητα 10.1 Γ).

Ο Γιάννης είναι **σπουδαίος** επιστήμονας.

Τι **ιδιότητα** έχει ο Γιάννης;

Η Σοφία έγινε **τραγουδίστρια**.

Τι **ιδιότητα** έχει η Σοφία;

Το **κατηγορούμενο** έχει την ίδια πτώση με την Ονοματική Φράση που προσδιορίζει.

Ρήματα:
είμαι, γίνομαι, φαίνομαι,
εκλέγομαι, λέγομαι κ.ά

182

Με τη Ρηματική Φράση μπορώ να πω τι κάνει ο Βρασίδης:

Ο Βρασίδης... (Α) κοιμάται

(Ρήμα_{αμετάβατο})

Ο Βρασίδης... (Β) διαβάζει ένα βιβλίο

(Ρήμα_{μεταβατικό} +)

Ο Βρασίδης... (Γ) είναι χαρούμενος

(Ρήμα_{συνδετικό} +)

Ο Βρασίδης... (Δ) δίνει γλυκά στους φίλους μου.

(Ρήμα_{δίπλωτο} + αντικείμενο + αντικείμενο)

185

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 28

Βρίσκω τα ρήματα στο παρακάτω κείμενο και τα ταξινομώ στα σωστά κουτάκια ανάλογα με τον τύπο τους.

(Ταξινομώ τα ρήματα με τη σειρά που τα βρίσκω στο κείμενο.)

Ο θεός μου εκλέχθηκε δήμαρχος από την πλειοψηφία των συμπολιτών μας για να υπηρετήσει τον δήμο μας. Από τις πρώτες μέρες έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για την πόλη μας. Καθάρισε τους δρόμους από τα σκουπίδια και ελευθέρωσε τα πεζοδρόμια από τα δεκάδες παρκαρισμένα αυτοκίνητα. Επίσης, χάρη στις προσπάθειές του, τα βράδια κοιμόμαστε πια ήσυχoi, γιατί ξέρουμε πως η πόλη μας είναι ασφαλής.

μεταβατικά

αμετάβατα

συνδετικά

141